

**AANBESTEDEN
GOED BESTEDEN**

**Leidraad inkoop- en aanbestedingsbeleid gemeente Beuningen
september 2012**

Inhoudsopgave	2
Samenvatting aanbestedingsbeleid voor de Beuningse situatie	3
1. Inleiding	5
1.1 Inleiding	5
1.2 Wat is inkoop en wat is aanbesteden	5
1.3 Leeswijzer	5
2. Beleidsuitgangspunten inkoop- en aanbestedingsbeleid	6
2.1 Naleven van wet en regelgeving	6
2.2 Waarborgen van de integriteit bij de aanbesteding, zowel intern als extern	7
2.2.1 De Nederlandse Mededingingsautoriteit (Nma)	7
2.2.2 Bureau BIBOB	7
2.3 Bevorderen van economisch aanbesteden	8
2.3.2 Openbaar of onderhands aanbesteden?	8
2.3.3 Selectie- en gunningcriteria	10
2.4 Locale werkgelegenheid	11
2.5 Innovatief aanbesteden	11
2.6 Duurzaam inkopen	12
2.7 Social return	12
3. Wettelijke regelgeving	14
3.1 EG-verdrag	14
3.2 Europese Richtlijnen	14
3.3 Aanbesteden gezien in het licht van de Europese Richtlijnen	14
3.3.1 Is er sprake van een aanbestedende dienst?	14
3.3.2 Valt de opdracht onder de Richtlijnen?	15
3.3.3 Wordt het drempelbedrag overschreden?	16
3.4 Nationale regelgeving	17
3.5 Gemeentelijke regels	17
3.6 Aanbestedingsreglementen	17
4. Aanbestedingsprocedures	18
4.1 Aanbestedingsvormen	18
4.1.1 Openbare aanbestedingsprocedure	18
4.1.2 Onderhandse aanbestedingsprocedure	18
4.1.3 Enkelvoudige uitnodiging	18
4.2 Voor- en nadelen van de verschillende aanbestedingsprocedures	18
4.2.1 De openbare aanbesteding	18
4.2.2 De aanbesteding met voorafgaande selectie	19
4.2.3 De onderhandse aanbesteding	19
4.2.4 De enkelvoudige uitnodiging	20
4.3 De diverse contractvormen	20
Bijlagen:	
Bijlage 1: Begrippenlijst	22
Bijlage 2: Ila en Iib diensten	25

Samenvatting aanbestedingsbeleid voor de Beuningse situatie

Aanbestedingsbeleid is sinds de parlementaire enquête inzake de bouwfraude een politiek beladen onderwerp. Maatschappelijk wordt er veel belang gehecht aan de wijze waarop de overheid haar opdrachten aan derden verstrekt. Integriteit, betrouwbaarheid en transparantie van zowel opdrachtgever als opdrachtnemer zijn daarbij de kernwoorden. De gemeente Beuningen heeft de verantwoordelijkheid om de aan haar toevertrouwde gemeenschapsgelden op een rechtmatige, efficiënte en integere wijze te besteden. Om aan deze taak een invulling te geven is deze nota "aanbesteden, goed besteden" opgesteld. Deze nota is bedoeld om heldere uitgangspunten en randvoorwaarden te formuleren en vast te leggen die door de gehele gemeentelijke organisatie gehanteerd dienen te worden bij de uitvoering van alle inkoop- en aanbestedingen. Na verwachting wordt de nieuwe Aanbestedingswet op 30 oktober 2012 door de eerste kamer aangenomen, de wet is 23 oktober 2012 in de eerste kamer behandeld. Vooruitlopend hierop is de nieuwe wet- en regelgeving in deze nota verwerkt.

In het volgende overzicht is in het kort het nieuwe inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente Beuningen samengevat:

1. Hanteren van wet- en regelgeving

Het hanteren van Europese wet- en regelgeving

Het hanteren van nationale wet- en regelgeving

2. Bevorderen integriteit van de opdrachtgever en opdrachtnemer

Ter beoordeling van de integriteit van de opdrachtnemer wordt indien nodig ondersteuning gevraagd bij de Nederlandse Mededingingsautoriteit (Nma) en het Bureau BIBOB (Bevordering Integriteitbeoordeling door het Openbaar bestuur). Voor het inschakelen van het Bureau BIBOB wordt aangesloten bij het regionaal beleid dat hiervoor momenteel wordt ontwikkeld.

3. Bevorderen economisch aanbesteden

Bij aanbestedingen van werken, leveringen en diensten objectieve selectie- en gunningscriteria hanteren zoals omschreven in de bij de Aanbestedingswet behorende proportionaliteitsgids. Hierbij ook de in de proportionaliteitsgids genoemde drempelbedragen gebruiken. Deze zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Type aanbesteding/ inkoop	Aantal offertes/ leveringen	Drempelbedrag (excl. BTW)
Bonnenboekje	n.v.t.	- Werken tot € 2.500,- - Leveringen en diensten tot € 500,-
Enkelvoudig	één	- Werken van € 2500 tot € 30.000 - Leveringen en diensten van € 500 tot € 30.000 - Inhuur personeel tot EU-drempel - Bij calamiteiten en niet te voorziene situaties werken in regie op basis van eenheidsprijzen - Alleenrecht (octrooi of auteursrecht) tot EU-drempel - Technische of artistieke kwaliteiten tot EU-drempel

Meervoudig Onderhands	drie tot vijf	<ul style="list-style-type: none"> - Werken van € 30.000 tot € 1.500.000 - Geïntegreerde contacten zoals D&C contracten tot EU-drempel - Opdrachten groenonderhoud tot EU-drempel - Leveringen en diensten tot EU-drempel - Opdracht betreft specialisme dat slechts door enkele bedrijven kan worden uitgevoerd tot EU-drempel
Openbaar		<ul style="list-style-type: none"> - Werken van € 1.500.000 tot EU-drempel - Leveringen en diensten n.v.t.
Europees		<ul style="list-style-type: none"> - Werken vanaf EU-drempel - Leveringen en diensten vanaf EU-drempel

Noot: de voor 2012/2013 vastgestelde EU-drempels zijn:

a. Werken	€ 5.000.000	
b. Leveringen	€ 200.000	
c. Diensten	€ 200.000	bron: Kennisportaal Europese aanbestedingen

---

4. *Bevorderen lokale werkgelegenheid*

Bij meervoudig onderhandse aanbestedingen lokale bedrijven de mogelijkheid bieden in te schrijven. Let hierbij wel op geschiktheid en concurrentie.

5. *Innovatief aanbesteden*

De afdeling Openbare Ruimte is een onderzoek gestart naar innovatief aanbesteden. Welk contractvorm is het meest geschikt voor welk werk. Tevens wordt marktonderzoek gedaan bij aannemers- en ingenieursbureau's. Ook de gemeente Nijmegen is nauw betrokken bij dit onderzoek. Een aantal werken die de afgelopen jaren D&C aanbesteed zijn worden geëvalueerd. De resultaten worden aan het college en de raad voorgelegd. De conclusies uit dit onderzoek kunnen later toegevoegd worden aan deze nota.

6. *Duurzaam inkopen*

Bij alle door de gemeente Beuningen in te kopen werken, leveringen en diensten gelden de minimumeisen uit de criteriadocumenten zoals vastgelegd in de Kadernota en het Uitvoeringsprogramma Duurzaam Beuningen.

7. *Social Return*

Bij alle door de gemeente Beuningen in te kopen werken, leveringen en diensten gelden de social return eisen zoals vastgelegd in BW12.00728. De eis is ca. 5% van de aanneemsom voor social return in te zetten Onderzocht wordt of het mogelijk is social return regionaal vorm te geven. Gedacht wordt aan het onderbrengen van social return bij "de regionalisering van het domein werk".

Hoofdstuk 1: Inleiding

1.1 Inleiding

Het huidige inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente Beuningen dateert van 1 juni 2004 en is bijgewerkt in januari 2010. Dit inkoop- en aanbestedingsbeleid is destijds opgesteld naar aanleiding van de aangescherpte Europese regelgeving en de commotie rond de bouwfraude van 2001.

Inmiddels zijn er een aantal ontwikkelingen gaande waardoor het inkoop- en aanbestedingsbeleid aanpassingen behoeft. Deze ontwikkelingen zijn:

- a. De nieuwe aanbestedingswet met proportionaliteitsgids die 1 januari 2013 in werking treedt
- b. De veranderende markt door innovatief aanbesteden
- c. Het bevorderen van de lokale werkgelegenheid
- d. Veranderingen in duurzaam inkopen
- e. De wens van het bestuur om Social return op te nemen in alle aanbestedingen van de gemeente Beuningen

De bestaande notitie uit 2004 en aangepast in 2010, is als basis gebruikt voor de leidraad inkoop- en aanbestedingsbeleid gemeente Beuningen en aangepast aan de nieuwe wet en regelgeving. Tevens is de leidraad aangepast aan de Beuningse situatie.

1.2. Wat is inkoop en wat is aanbesteden?

Om de relatie tussen inkoop en aanbesteden helder te krijgen, is allereerst nodig te weten wat precies onder deze begrippen moet worden verstaan.

Inkoop kan gedefinieerd worden als: alle handelingen waar een externe factuur tegenover staat. Dit betekent dat inkoop betrekking heeft op het inschakelen van derden en het kan daarbij dus gaan zowel om de levering van goederen (koop, huur, lease etc.), als om het verrichten van diensten of om de uitvoering van werken. Het inkoopbeleid gaat dus niet alleen over de inkoop van facilitaire zaken als de pennen, de gummetjes en de koffieautomaten, maar ook over opdrachten voor werken en dienstverlening.

Aanbesteden kan worden omschreven als: de uitnodiging aan een of meer ondernemers om deel te nemen aan een procedure, met als doel het doen van een aanbod (offerte) voor de uitvoering van een opdracht. Aanbesteden heeft dus betrekking op de wijze waarop de inkoper de (externe) markt benadert.

1.3. Leeswijzer

Deze leidraad is als volgt opgebouwd:

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op een zevental mogelijke beleidsuitgangspunten voor het inkoop- en aanbestedingsbeleid. De Europese en nationale wetgeving worden uitvoerig belicht in hoofdstuk 3. De diverse aanbestedingsprocedures en de daarbij behorende voor- en nadelen worden in hoofdstuk 4 beschreven.

De gehanteerde begrippen zijn toegelicht in bijlage 1 en een uitgebreid schema met drempelbedragen voor de diverse aanbestedingsprocedures is opgenomen in bijlage 2.

Hoofdstuk 2: Beleidsuitgangspunten inkoop- en aanbestedingsbeleid

Beleidsuitgangspunten inkoop- en aanbestedingsbeleid

Wat vinden we als lokale overheid belangrijk op het gebied van inkopen en aanbesteden? Bij het inkopen en aanbesteden worden gemeenschapsgelden aangewend. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid deze gelden op een rechtmatige, efficiënte en integere wijze te besteden. Gelet op deze verantwoordelijkheid zijn de doelstellingen van het inkoop- en aanbestedingsbeleid worden geformuleerd.

1. Naleven van wet- en regelgeving
2. Waarborgen van de integriteit bij de aanbesteding, zowel intern als extern
3. Bevorderen van economisch aanbesteden, dat wil zeggen het op zodanige wijze aanbesteden dat de prijs en kwaliteit van het product in de juiste verhouding tot elkaar staan.
  - a. Kiezen van de meest geschikte inkoop- aanbestedingsprocedure
  - b. Hanteren van duidelijke selectie- en gunningcriteria
4. Bevorderen lokale werkgelegenheid
5. Innovatief aanbesteden
6. Duurzaam inkopen
7. Social return

2.1 Naleven van wet en regelgeving

Hoewel het voor de hand ligt dat de gemeente de wet en regelgeving naleeft, is het van belang dit expliciet als uitgangspunt op te nemen voor de bewustwording van het beleid en meer aandacht te schenken aan de relevante regelgeving. Het is ook van belang bij het toezien op de naleving van de procedureafspraken en de Europese aanbestedingsrichtlijnen.

De specifieke wet en regelgeving op het terrein van inkopen en aanbesteden door overheden is:

- De Europese aanbestedingsrichtlijnen Leveringen, Diensten en Werken, voor het uitvoeren van aanbestedingen van leveringen, diensten en werken door overheden. Deze richtlijnen gelden voor opdrachten die een bepaalde waarde te boven gaan. Deze richtlijnen hebben alle ten doel, de algemene beginselen van het Europees aanbestedingsrecht te realiseren, te weten: gelijkheid, objectiviteit, transparantie en concurrentie (non-discriminatie)
- De Aanbestedingswet 2013 met bijbehorende Algemene Maatregel van bestuur (AMvB) Deze wet is van toepassing op alle overheidsaanbestedingen van leveringen, diensten en werken. In de AMvB wordt het gebruik van de ARW (2012), model eigen verklaring en de Gids proportionaliteit verplicht gesteld. De Aanbestedingswet trekt de raamwet EEG-voorschriften aanbestedingen, Bao, Bass en Wira in.
- De wet Structuur Uitvoering Werk en Inkomen (SUWI) voor aanbesteding van re-integratiediensten
- De Wet BIBOB (Bevordering Integriteitbeoordelingen door het Openbaar Bestuur) biedt de mogelijkheid aan aanbestedende diensten om bij het Bureau BIBOB in

concrete aanbestedingen advies te vragen over de aanwezigheid van feiten en omstandigheden die (binnen de Europese aanbestedingsrichtlijnen) aanleiding kunnen zijn partijen uit te sluiten

Een uitgebreide toelichting op de Europese- en nationale wetgeving is opgenomen in hoofdstuk 3 van deze nota.

2.2 Waarborgen van de integriteit bij de aanbesteding, zowel intern als extern

Naast de integriteit van de interne organisatie, dient de nodige aandacht te worden besteed aan de zogenoemde externe integriteit, de integriteit van de (kandidaat)inschrijvers.

De eisen die gesteld worden aan de integriteit van de gemeentelijke bestuurders en ambtenaren zijn verwoord in de gedragscode bestuurlijke integriteit collegeleden van 19 november 2002 (BW02.00492) en de notitie “integriteit” van d.d. 27 januari 2004. De interne integriteit is verder gewaarborgd door een goede inrichting van de administratieve organisatie van het inkoopproces (voorbeeld een strikte functiescheiding voorschrijven, bestellen en betalen niet in een hand).

De problematiek omtrent bouwfraude en ongeoorloofde prijsafspraken tussen ondernemers in de bouw is inmiddels bekend. In de praktijk blijkt het echter weerbarstig om dergelijke praktijken te voorkomen. Om die reden zijn er instanties met een toetsende c.q. controlerende functie in het leven geroepen, die de gemeente als aanbesteder hierbij kunnen ondersteunen, te weten de Nederlandse Mededingingsautoriteit (Nma) en het Bureau BIBOB.

2.2.1 De Nederlandse Mededingingsautoriteit (Nma)

De Nma ziet erop toe, dat de mededinging niet wordt verhinderd, vervalst of beperkt door overeenkomsten tussen ondernemingen of onderling afgestemde feitelijke gedragingen.

Indien er reële vermoedens zijn dat de (veel) te hoge inschrijfbedragen verband houden met onregelmatigheden aan de zijde van de inschrijver(s), zoals vooroverleg en/of prijsafspraken tussen inschrijvers wordt, na goedkeuring van het College van Burgemeester en Wethouders, contact wordt opgenomen met de Nederlandse Mededingingsautoriteit (Nma)

2.2.2 Bureau BIBOB

Op 1 juni 2003 is de Wet Bevordering Integriteitbeoordeling door het Openbaarbestuur (Wet BIBOB) volledig in werking getreden. De Wet BIBOB biedt de mogelijkheid aan o.a gemeenten om vergunningen, subsidies en opdrachten voor organisaties te weigeren indien er gerede twijfel bestaat over de integriteit van de betreffende aanvrager (als het vermoeden bestaat dat de verleende dienst wordt gebruikt voor criminele doeleinden). Daarmee wordt beoogd te voorkomen criminelen of criminele organisaties misbruik kunnen maken van vergunningen, subsidies en aanbestedingen. Gemeenten kunnen naast het eigen onderzoek (geschiktheideisen inschrijvers: zie paragraaf 2.4.2 selectiecriteria) het Bureau BIBOB van het ministerie van Justitie inschakelen voor een nader advies over de aanvrager van de dienst. Dit bureau heeft toegang tot de gesloten bronnen zoals politieregisters, de Kamer van Koophandel en de Belastingdienst. Het bureau BIBOB onderzoekt niet alleen de antecedenten van de aanvrager, maar onderzoekt ook zijn of haar directe omgeving zoals andere leidinggevenden in de betreffende organisaties en de zakelijke relaties. De Wet BIBOB beperkt zich voor wat betreft de aanbestedingen tot de branches bouw, ICT en milieu. Voor subsidies geldt dat in iedere afzonderlijke subsidieregeling opgenomen kan worden dat de Wet BIBOB van

toepassing is. Een BIBOB-weigering- of intrekkinggrond komt pas aan de orde als er géén andere weigeringgronden zijn. Daarnaast dient er sprake te zijn van een overheidsopdracht die een aanzienlijke maatschappelijke of economische waarde heeft.

Zowel overheidsopdrachten die onder de Europese aanbestedingsrichtlijnen vallen als overheidsopdrachten die volgens het nationale recht aanbesteed worden, vallen onder het bereik van de Wet BIBOB.

Een BIBOB advies is niet bindend. De gemeente dient zelf een afweging te maken of een eventueel door het Bureau BIBOB vastgesteld gevaar zo zwaarwegend is, dat een opdracht niet aan een gegadigde kan worden gegund.

Voorgesteld wordt om beleid te ontwikkelen omtrent de vraag in welke situaties een BIBOB advies wordt ingewonnen. Hiervoor kan worden aangesloten bij het “modelbeleid” dat in regioverband wordt ontwikkeld en medio mei beschikbaar komt.

2.3 Bevorderen van economisch aanbesteden

2.3.1 Openbaar of onderhands aanbesteden?

Voor wat betreft opdrachten die niet verplicht via een Europese aanbesteding tot stand komen, kan een keuze tussen meerdere procedures worden gemaakt. Daarbij gaat het om de keuze tussen een enkelvoudige uitnodiging, een onderhandse of openbare aanbesteding. Voor aanbestedingen onder de EU-drempel bepaalt de aanbestedende dienst hoe aan te besteden. Dit wordt in inkoop- en aanbestedingsbeleid vastgelegd.

Bij de Aanbestedingswet is een Gids proportionaliteit opgesteld. Deze gids is door middel van een AMvB verplicht gesteld bij aanbestedingen die vallen onder de aanbestedingswet. De makers van deze gids hebben gekeken welke aanbestedingsprocedure het best bij bepaalde diensten, leveringen of werken past. Hierbij is gekeken of de procedures in verhouding staan tot de voorgestelde aanbestedingsmethode. Bij deze afweging spelen de volgende zaken een rol:

- a. De omvang van de opdracht
- b. De transactiekosten van aanbestedende diensten en inschrijvers (maatschappelijke kosten)
- c. Aantal potentiële inschrijvers
- d. Gewenste eindresultaat
- e. Complexiteit van de opdracht
- f. Type opdracht/betrokken sector

Men heeft een aantal richtlijnen opgesteld die geacht worden proportioneel te zijn. De richtlijnen in de gids zijn:

Kleine leveringen, diensten en werken tot € 40.000 á € 50.000 enkelvoudig één op één aanbesteden.

Leveringen en diensten tot de Europese drempel en werken tot € 1.500.000 meervoudig onderhands aanbesteden waarbij 3 tot 5 partijen uitgenodigd worden.

Bij geïntegreerde contracten zoals b.v. Design & Construct (D&C) contracten is de inspanning die van potentiële inschrijvers in het aanbestedingstraject wordt verwacht zo groot dat een beperkt aantal gegadigden wordt uitgenodigd, meervoudig onderhands aanbesteden waarbij 3 tot 5 partijen uitgenodigd worden.

Deze richtlijnen zijn in onderstaande tabel weergegeven

Type aanbesteding	Aantal offertes/ leveringen	Drempelbedrag (excl. BTW)
Bonnenboekje	n.v.t.	- Werken tot € 2.500,- - Leveringen en diensten tot € 500,-
Enkelvoudig	één	- Werken van € 2500 tot € 45.000 - Leveringen en diensten van € 500 tot € 45.000 - Inhuur personeel tot EU-drempel - Bij calamiteiten en niet te voorziene situaties werken in regie op basis van eenheidsprijzen - Alleenrecht (octrooi of auteursrecht) tot EU-drempel - Technische of artistieke kwaliteiten tot EU-drempel
Meervoudig Onderhands	drie tot vijf	- Werken van € 45.000 tot € 1.500.000 - Geïntegreerde contacten zoals D&C contracten tot EU-drempel - Opdrachten groenonderhoud tot EU-drempel - Leveringen en diensten tot EU-drempel - Opdracht betreft specialisme dat slechts door enkele bedrijven kan worden uitgevoerd tot EU-drempel
Openbaar		- Werken van € 1.500.000 tot EU-drempel - Leveringen en diensten n.v.t.
Europees		- Werken vanaf EU-drempel - Leveringen en diensten vanaf EU-drempel

Noot: de voor 2012/2013 vastgestelde EU-drempels zijn:

d. Werken € 5.000.000

e. Leveringen € 200.000

f. Diensten € 200.000

bron: Kennisportaal Europese aanbestedingen

In deze notitie zijn de drempelbedragen zoals voorgesteld in de Gids proportionaliteit uitgewerkt in bovenstaand schema. Voor de gemeente Beuningen betekent dit dat grote (boven € 1.500.000,-) investeringen in de grondexploitatie, grote reconstructies/aanleg van wegen en bouwwerken openbaar moeten worden aanbesteed. Geïntegreerde contracten zoals D&C tot de EU-drempel meervoudig onderhands moeten worden aanbesteed. Leveringen en diensten tot de Europese drempelbedragen alleen onderhands aan worden besteed.

Indien de voorgenomen opdracht een specialisme betreft dat slechts door enkele bedrijven kan worden uitgevoerd, lijkt een onderhandse aanbesteding de meest geëigende vorm te zijn. Dat is ook zo, zolang de markt inzichtelijk is en dus bekend is, welke bedrijven de opdracht zouden kunnen uitvoeren. Als er echter onvoldoende marktkennis aanwezig is, dient een openbare aanbesteding te worden gehouden. Hierdoor wordt de nodige marktkennis opgedaan en is het risico dat een geschikte kandidaat over het hoofd wordt gezien klein, mits

ook voldoende aandacht wordt besteed aan de wijze van bekendmaken van de aanbesteding (advertenties in vakbladen e.d.). Indien sprake is van een situatie, waarbij er maar één opdrachtnemer in aanmerking komt (bijvoorbeeld omdat deze beschikt over een alleenrecht (Octrooi of Auteursrecht) of over specifieke technische of artistieke kwaliteiten), kan gekozen worden voor de enkelvoudige uitnodiging tot de EU-drempelwaarde. Ingeval van een calamiteit is de enkelvoudige uitnodiging toegestaan.

Afwijken van dit inkoop- en aanbestedingsbeleid mag alleen nadat het college van Burgemeester en wethouders door middel van een B&W voorstel goedkeuring geeft aan de afwijkende procedure.

2.3.2 Selectie- en gunningcriteria

Om uiteindelijk de “beste” inschrijver te kunnen selecteren, dient zowel de inschrijver als zijn aanbod te worden beoordeeld ten opzichte van de andere(n). De objectiviteit en transparantie van dit beslissingsproces wordt bevorderd door het hanteren van eenduidige selectie- en gunningcriteria. Selectiecriteria definiëren de minimumeisen waaraan een leverancier moet voldoen oftewel deze dienen ertoe om de geschiktheid van de aanbieder vast te stellen. Pas wanneer de leverancier voldoet beoordeelt men de aanbiedingen aan de hand van de vooraf bepaalde gunningcriteria.

Selectiecriteria

Ten aanzien van Europese aanbestedingen, voor werken, leveringen en diensten, schrijven de richtlijnen de te hanteren selectiecriteria voor. Voor aanbestedingen onder de EU-drempel worden de te hanteren selectiecriteria voorgeschreven in de gids proportionaliteit.

De selectiecriteria moeten objectief zijn, in verhouding tot de opdracht staan en voor alle geïnteresseerde inschrijvers gelijk zijn en ook op gelijke wijze worden toegepast. De selectiecriteria moeten tevens vooraf bekend worden gemaakt hebben betrekking op:

- a. Uitsluitinggronden: De uitsluitinggronden hebben betrekking op de betrouwbaarheid van de onderneming. Een inschrijver kan van deelname worden uitgesloten als bijvoorbeeld een faillissement of surseance van betaling is aangevraagd, de afdracht van belastingen en sociale premies niet heeft plaatsgevonden of een ernstige beroepsfout of beroepsdelict is begaan. In dit verband is ook de zgn. BIBOB-toets van belang. Zie hiervoor par. 2.3.2.
- b. Beroepsbekwaamheid: Ten bewijze van de beroepsbekwaamheid wordt gecontroleerd of de gegadigde in ingeschreven in het beroeps- of handelsregister conform de wetgeving van de lidstaat waar deze is gevestigd. In Nederland is dat de Kamer van Koophandel. Indien de uitoefening van het beroep in het land van vestiging is voorbehouden aan een beroepsorganisatie of een vergunning is vereist, kan het lidmaatschap resp. het houden van de vergunningen worden geëist.
- c. Financiële en economische geschiktheid: bankverklaring, uittreksel bedrijfsbalans
- d. Technisch geschiktheid: ervaringsgegevens met betrekking tot (naar aard en omvang) vergelijkbare opdrachten

Gunningcriteria

Er zijn slechts twee gunningcriteria waaraan een aanbieding kan worden getoetst, te weten:

- a. De laagste prijs (alleen bij onderbouwing).
- b. De economisch meest voordelige inschrijving

Indien gekozen wordt voor de laagste prijs, dient de opdracht te worden gegund aan de aanbieder met het goedkoopste aanbod. Er vindt dan buiten het prijsaanbod geen onderlinge vergelijking plaats tussen de inschrijvingen. Het criterium “laagste prijs” kan alleen gebruikt worden indien de gestelde eisen en randvoorwaarden zodanig zijn omschreven dat zij voldoende waarborg zijn voor een goede uitvoering van het project. In de regel is er dan sprak

van relatief eenvoudige, standaard of routinematige opdrachten die niet voor meervoudige interpretatie vatbaar zijn en eenvoudig meetbaar en beheersbaar zijn.

Gunnen tegen de laagste prijs is goed te gebruiken bij inkopen of werken die een hoge mate van standaardisatie kennen en goed technisch te specificeren zijn zoals bijvoorbeeld RAW bestekken, kantoorartikelen, schoonmaak e.d. en waarbij de markt geen innovatieve inbreng kan leveren.

In alle andere gevallen dient gekozen te worden voor het criterium “Economisch Meest Voordelige Inschrijving” (EMVI). Naast “prijs” formuleren we in dat geval aanvullende gunningcriteria. Deze kunnen betrekking hebben op het in te kopen product (zoals kwaliteit, garantie, milieuvriendelijkheid, levertijd), maar bijvoorbeeld ook op het beheer en onderhoud daarvan. De gunningcriteria zijn variabel en afhankelijk van de in te kopen producten, diensten en werken.

Als gebruikt wordt gemaakt van het gunningcriterium EMVI dan moet of in de aankondiging van de opdracht of in het bestek worden vermeld welke criteria men wil hanteren, met een aanduiding van de rangorde van de criteria of het relatieve belang dat eraan wordt gehecht.

2.4 Locale werkgelegenheid

Veel gemeenten ‘worstelen’ met de vraag hoe zij bij het plaatsen van opdrachten om moeten gaan met het plaatselijke bedrijfsleven. Kan het aanbestedingsbeleid een instrument zijn om de lokale of regionale werkgelegenheid te versterken en zijn er mogelijkheden om bij aanbestedingen rekening te houden met lokale werkgelegenheid. Voor de beantwoording van deze vragen moet onderscheid worden gemaakt al naar gelang de Europese aanbestedingsrichtlijnen wel of niet van toepassing zijn op een aanbesteding.

Opdrachten die onder de Europese aanbestedingsrichtlijnen vallen:

Aanbestedingen die onder de Europese Richtlijnen vallen, met uitzondering van de zogenoemde IIB diensten (zie bijlage 2), bieden geen mogelijkheden om rekening te houden met lokale werkgelegenheid.

Opdrachten die niet onder de Europese aanbestedingsrichtlijnen vallen:

- a: openbare aanbestedingen bieden geen mogelijkheden om rekening te houden met lokale werkgelegenheid.
- b: meervoudig onderhandse aanbestedingen bieden de mogelijkheid om lokale ondernemingen uit te nodigen voor een aanbesteding. Let hierbij wel op geschiktheid en concurrentie.

2.5 Aanbestedingsvormen

Er kunnen drie vormen van aanbesteden worden onderscheiden: traditioneel, innovatief en een combinatie hiervan.

1. Traditioneel aanbesteden betekent dat de aanbesteder zelf het ontwerp en het bestek ontwikkelt, dat in stukjes geknipt aanbesteedt en de goedkoopste of beste bedrijven selecteert. De opdrachtgever heeft hoogwaardige technische kennis in huis en heeft maximaal greep op de technische uitvoering.

2. Innovatief aanbesteden betekent dat de aanbesteder hoge prestatie-eisen stelt maar de technische invulling overlaat aan uitvoerende partijen. De eisen zijn geformuleerd als functionele eisen, integratie van meerdere aspecten of van meerdere fasen zoals ontwikkeling-

realisatie-onderhoud, omgevingsmanagement enz.. De effecten van innovatief aanbesteden zijn dat het bedrijfsleven wordt geprikkeld nieuwe technieken en totaaloplossingen te ontwikkelen en complementaire partners te zoeken.

3. Combinatie traditioneel/innovatief is het zoeken naar een traditionele vorm van aanbesteden waarbij de markt maximaal geprikkeld wordt zijn technische of organisatorische inbreng te leveren.

De afdeling Openbare Ruimte is een onderzoek gestart naar innovatief aanbesteden. Welk contractvorm is het meest geschikt voor welk werk. Tevens wordt marktonderzoek gedaan bij aannemers en ingenieursbureaus. Ook de gemeente Nijmegen is nauw betrokken bij dit onderzoek. Een aantal werken die de afgelopen jaren D&C aanbesteed zijn worden geëvalueerd. De resultaten worden aan het college en de raad voorgelegd. De conclusies uit dit onderzoek kunnen later toegevoegd worden aan deze nota.

2.6 Duurzaam inkopen

Op 14 april 2009 heeft de gemeente Beuningen de Kadernota en het Uitvoeringsprogramma Duurzaam Beuningen vastgesteld. Integraal onderdeel van dit beleid is Duurzaam Inkopen. De doelstelling gemeente Beuningen: 50% duurzaam inkopen in 2010 en 100 % duurzaam inkopen in 2015 (e.v.).

Om duurzaam inkopen vorm te geven heeft Agentschap.Nl (voorheen SenterNovem) voor 52 productgroepen inkoopcriteria (minimumeisen, selectie- en gunningcriteria) vastgesteld. Deze inkoopcriteria zijn te vinden op:

<http://www.pianoo.nl/dossiers/duurzaam-inkopen-1/criteria>

De gemeente Beuningen hanteert de minimumeisen uit de criteriadocumenten van Pianoo voor het inkoopbeleid.

De criteriadocumenten schrijven daarnaast gunning- of selectiecriteria voor die kunnen worden opgenomen in aanbestedingsdocumenten zodat de inkoop verder verduurzaamd kan worden. De gemeente Beuningen heeft een moederbestek ontwikkeld waarin deze duurzaamheideisen gewaarborgd zijn.

2.7 Social return

Social return is het maken van afspraken met opdrachtnemers van de gemeente Beuningen over arbeidsplaatsen, leerwerkplekken en/of stageplekken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt bij de inkoop van diensten, werken en/of leveringen.

Op 21 augustus 2012 is het college van Burgemeester en wethouders van de gemeente Beuningen akkoord gegaan met het voorstel om social return onderdeel uit te laten maken van het inkoop- en aanbestedingsbeleid (BW12.00728).

Aanbestedingen bieden de gemeente mogelijkheden voor het verwerken van sociale (werkgelegenheids)aspecten(zie kabinetstandpunt ten aanzien van socialreturn bij het rijk van 29 april 2011). In de aanbesteding kunnen voorwaarden voor de uitvoering van de opdracht worden opgenomen als bijvoorbeeld:

- De verplichting om ten behoeve van de uitvoering van de opdracht werkzoekenden of langdurig werklozen te werven.
- De verplichting om ten behoeve van de uitvoering van de opdracht een aantal mensen met een handicap te werven of een sociale werkplaats in te schakelen.

- De verplichting om (een deel van) de werknemers van de vorige opdrachtnemer over te nemen.

Hierbij geldt dat er geen sprake mag zijn van discriminatie ten nadele van inschrijvers uit andere Lidstaten (Europees) of regio's (nationaal); de voorwaarden moeten reeds bij de aankondiging bekend worden gemaakt en mogen geen invloed hebben op de beoordeling van de geschiktheid van de inschrijvers.

De onder de Europese Richtlijnen vallende IIB diensten hebben een afwijkend aanbestedings regime. Deze hoeven niet Europees aanbesteed te worden. Hiervoor geldt het aankoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente Beuningen. Wel moet de gunning Europees bekend gemaakt worden. In bijlage 2 staan welke diensten onder IIa en IIB diensten vallen.

Concreet betekent dit voor Beuningen dat er bij de inkoop van werken, leveringen en diensten een vast bedrag van ca. 5% van de aanneemsom voorgeschreven wordt voor de invulling van social return. De gemeente Beuningen zal geen actieve rol spelen bij het ondersteunen van de opdrachtnemer/werkgevers om geschikte kandidaten te vinden voor de invulling van social return.

Onderzocht wordt of het mogelijk is social return regionaal vorm te geven. Gedacht wordt aan het onderbrengen van social return bij “de regionalisering van het domein werk”.

Hoofdstuk 3. Wettelijke regelgeving

3.1 EG-verdrag

In 1958 heeft Nederland het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap ondertekend. Dit verdrag heeft als belangrijkste doelstelling de totstandkoming van een gemeenschappelijke markt tussen de lidstaten van de EEG (inmiddels EU). Een gemeenschappelijke markt waarin vrij verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal onbelemmerd, dus vrij kan plaatsvinden. Ingevolge dit verdrag is de gemeente gehouden haar opdrachten op transparante, objectieve en non-discriminerende wijze voor alle marktpartijen toegankelijk te maken.

3.2 Europese Richtlijnen

Om de uitvoering van dit EG-verdrag te realiseren zijn voor overheidsopdrachten diverse richtlijnen opgesteld waarvan de belangrijkste is:

- de richtlijn 2204/18/EG

De term richtlijn betekent echter niet dat er vrijheid van toepassing is. Deze richtlijnen zijn in Nederland geïmplementeerd in de aanbestedingswet die de raamwet EEG-voorschriften aanbestedingen, Bao, Bass en Wira intrekt.

In de richtlijnen zijn procedureregels gegeven voor het uitvoeren van aanbestedingen. De richtlijnen moeten worden toegepast door aanbestedende diensten bij opdrachten voor 'Werken', 'Leveringen' en 'Diensten' als de waarde van de opdracht een bepaald drempelbedrag overschrijdt, zoals hieronder wordt toegelicht.

3.3 Aanbesteden gezien in het licht van de Europese Richtlijnen

Voor het opstellen van een goed aanbestedingsbeleid zijn de Europese regels van belang. Deze regels zijn van invloed op de te volgen procedures door de aanbestedende dienst. Men moet 'Europees' aanbesteden wanneer op de volgende drie vragen bevestigend wordt geantwoord:

3.3.1 Vraag 1: is er sprake van een aanbestedende dienst?

Als aanbestedende diensten in de zin van de richtlijnen worden beschouwd:

- de Staat;
- haar territoriale lichamen;
- publiekrechtelijke instellingen.

Tevens worden als aanbestedende diensten beschouwd: verenigingen gevormd door een of meer van deze lichamen of instellingen en privaatrechtelijke instellingen welke een taak van algemeen belang uitvoeren en welke grotendeels gefinancierd worden door middel van publieke gelden, grotendeels onder de invloedssfeer van een of meerdere van de hiervoor genoemde entiteiten vallen, of hun publieke taak uitvoeren op basis van een door één of meerdere van deze entiteiten verleende exclusieve concessie.

A) De gemeente Beuningen als territoriaal lichaam

De gemeente Beuningen is een van de territoriale lichamen van de Staat der Nederlanden. Om deze reden is zij een aanbestedende dienst. Daarnaast kan de gemeente echter ook op andere wijzen betrokken zijn als aanbestedende dienst in de zin van de richtlijnen.

B) De gemeente Beuningen als partner

Niet alleen de gemeente als rechtspersoon moet Europees aanbesteden, ook

samenwerkingsverbanden waarin de gemeente participeert moeten in vele gevallen voldoen aan de Europese regels.

Een van de zaken waarop men momenteel bedacht moet zijn is een samenwerkingsconstructie met een projectontwikkelaar. Zo is op 31 januari 2001 door het Gerechtshof te Den Haag uitspraak gedaan in de zaak 'Middelburg'. Grofweg komt de uitspraak op het volgende neer: 'het realiseren van infrastructuur mag niet in een projectontwikkeling worden ondergebracht. Bij het ontwikkelen van een project moet de infrastructuur (indien de met de ontwikkeling van deze infrastructuur samenhangende kosten boven de Europese drempel uitkomen) separaat (Europees) worden aanbesteed'. Een andere soortgelijke zaak die hierop betrekking heeft speelt in Milaan het zogenaamde 'Scala-arrest'. Ook uit dit arrest is gebleken dat infrastructuur dat ondergebracht wordt bij een projectontwikkelaar Europees aanbesteed moet worden indien de waarde van de ermee gemoeide kosten boven het drempelbedrag komt. Er wordt in dit kader op gewezen dat het ministerie van VROM een brochure heeft uitgebracht waarin wordt gewezen op de mogelijkheden de keuze van een projectontwikkelaar via een aanbesteding te laten geschieden. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) onderzoekt momenteel de mogelijkheden en onmogelijkheden op het gebied van Publiek-Private-Samenwerkingsconstructies (PPS) bij projectontwikkeling.

Voor dit moment moet voor samenwerkingsverbanden bij ieder op te stellen contract worden gezien of en hoe de Europese regelgeving van toepassing is (zoals bijvoorbeeld het traject zandwinning)

C) De gemeente Beuningen als subsidiegeefster

Op grond van het EG-verdrag is zo goed als iedere vorm van staatssteun, ongeacht of die direct of indirect wordt verleend onverenigbaar met het Europese mededingingsrecht indien de mededinging binnen de Europese gemeenschap daardoor vervalst wordt of dreigt te worden vervalst. Daarbij wordt onder staatssteun verstaan:

“een voordeel dat bepaalde ondernemingen ontvangen als resultaat van een door de overheid ondernomen stap”

Hieronder kunnen worden verstaan subsidies, rentevergoedingen, garanties van opgenomen leningen, kredietfaciliteiten verkoop van onroerend goed tegen een te lage prijs, betaling van door de overheid van kunstmatig verhoogde prijzen, etc. In de Beuningse praktijk zal dit echter zelden voorkomen.

D) De gemeente Beuningen als subsidieontvangster

In geval de gemeente Beuningen (Europees) subsidies ontvangt moeten de eisen, die de subsidiegever stelt ten aanzien van aanbestedingen, worden gevolgd.

Europese regelgeving is natuurlijk ook van toepassing op door Europa gesubsidieerde projecten.

Hierbij dient ermee rekening worden gehouden dat in de subsidiebeschikkingen niet altijd expliciet vermeld wordt hoe de te voeren procedures moeten geschieden, omdat de Europese subsidiegever er vanuit gaat dat de hierop van toepassing zijnde Europese regelgeving bekend is en derhalve wordt nageleefd.

3.3.2 Vraag 2: valt de opdracht onder de Richtlijnen?

Valt de opdracht onder de richtlijn 2204/18/EG. In deze richtlijn wordt beschreven wanneer een werk, levering of dienst valt onder het Europees aanbestedingsregime.

3.3.3 Vraag 3: wordt het drempelbedrag overschreden?

Oprachten van de gemeente moeten Europees worden aanbesteed als de waarde van de opdracht de drempelwaarden bepaald door de EU overschrijdt.

Hierbij moet worden uitgegaan van een reële raming van de waarde van de opdracht. Ter bepaling van de hoogte van de waarde van de opdracht gelden bepaalde regels. De belangrijkste daarvan is de bepaling dat opdrachten niet mogen worden opgedeeld in kleinere opdrachten om onder de drempelwaarde te komen en daarmee de richtlijn te ontduiken. De drempelbedragen worden twee jaarlijks door de EU vastgesteld.

Noot: de voor 2012/2013 vastgestelde EU-drempels zijn:

a. Werken   € 5.000.000

b. Leveringen   € 200.000

c. Diensten   € 200.000

bron: Kennisportaal Europese aanbestedingen

3.4 Nationale regelgeving

De Europese regelgeving is onverkort omgezet in nationale wetgeving. Daarnaast geldt dat voor opdrachten onder de drempelwaarden zoals vermeld in de bovengenoemde richtlijnen, het beginsel van het EG-verdrag staande blijft. Dit betekent dat opdrachten onder de drempelbedragen ook op transparante, objectieve en non-discriminatoire wijze dienen plaats te vinden. Ook hiervoor moeten doorzichtige aanbestedingsprocedures worden gevolgd met een objectieve beoordeling.

Er zijn twee algemene wetten waarop bij aanbesteden kan worden teruggevallen:

- 1) Met name artikel 6:162 BW, dat betrekking heeft op de onrechtmatige daad.
- 2) Mededingingswet, op grond van deze wet mogen aan de aanbodzijde van de markt geen afspraken worden gemaakt (bv aannemers, leveranciers enz. mogen geen onderlinge prijsafspraken maken).

3.5 Gemeentelijke regels

Ook in de per maart 2002 in werking getreden herziene Gemeentewet is niets over aanbesteden geregeld. Hierin wordt wel gesproken over de accountantscontrole die moet toezien dat de overheidsgelden rechtmatig worden uitgegeven. Dit betekent dat de accountant in zijn rapportage zal moeten aangeven of de overheidsgelden zijn uitgegeven met inachtneming van de in de wetgeving daaromtrent gestelde eisen. Verder zijn voor het aanbestedingsbeleid van de gemeente Beuningen uiteraard ook de algemene beginselen van behoorlijk bestuur van toepassing, zoals het:

- Gelijkheidsbeginsel: non-discriminatie. De gemeente moet bij aanbestedingen iedere gegadigde gelijke kansen geven en mag dus niet discrimineren.
- Doelmatigheidsbeginsel: De gemeente moet doelmatig met de algemene middelen omgaan.
- Belangenbeginsel: Dit houdt het verbod van willekeur en het zorgvuldigheidsbeginsel in.
- Beginsel van verbod van détournement de pouvoir. Eenvoudig gezegd houdt dit in dat de gemeente geen misbruik mag maken van haar bevoegdheden.
- Openheidsbeginsel en het beginsel van controleerbaarheid: Transparantie. Alles wat de gemeente doet moet openlijk en toetsbaar gebeuren.
- Motiveringsbeginsel: De gemeente moet iedere beslissing kunnen motiveren.
- Proportionaliteitsbeginsel: De eisen die de gemeente stelt moeten in alle redelijkheid worden opgesteld.

3.6 Aanbestedingsreglementen

Om het in de praktijk makkelijk te maken om de wet- en regelgeving na te leven en te streven naar transparantie, objectiviteit en non-discriminatie moeten aanbestedingsreglementen worden gehanteerd. Deze staan in de ARW 2012. In een dergelijk reglement worden de eisen uit de wetgeving, waaronder de Europese aanbestedingsrichtlijnen, vertaald naar de praktijk. Een aanbestedingsreglement bevat de eisen waaraan de aanbestedingsprocedure moet voldoen waaronder:

1. de in acht te nemen inschrijvingstermijn
2. de te verstrekken gegevens
3. de te hanteren selectie- en gunningcriteria
4. de verplichting tot motivering van de gunning

Voor het aanbesteden van werken van de Rijksoverheid gelden de procedures genoemd in het Aanbestedingsreglement Werken (ARW) 2005 (wordt binnenkort vervangen door de ARW 2012) en de Aanbestedingswet.

In het bijzonder voor Europese procedures geldt de aanbestedingsrichtlijn 2004/18/EG en de Aanbestedingswet.

Deze reglementen moeten ook door de lokale overheden worden toegepast. De reglementen bevorderen de openheid, objectiviteit en zorgvuldigheid van het aanbestedingsproces en kennen een arbitrageregeling. De gemeente Beuningen hanteert deze reglementen bij haar aanbesteding van werken, leveringen en diensten.

Hoofdstuk 4: Aanbestedingsprocedures

In dit hoofdstuk worden de diverse aanbestedingsvormen en hun voor- en nadelen toegelicht.

4.1 Aanbestedingsvormen

De volgende vormen van aanbesteden worden onderscheiden (tussen haakjes wordt het Europese equivalent gemeld):

4.1.1 Openbare aanbestedingsprocedures

De openbare aanbesteding (overeenkomend met een openbare Europese procedure) Een aanbesteding die algemeen bekend wordt gemaakt en waarbij een ieder kan inschrijven (dat wil zeggen een prijsaanbieding doen).

De openbare aanbesteding met voorafgaande selectie (overeenkomend met de Europese niet-openbare procedure).

Een aanbesteding die algemeen bekend wordt gemaakt, waarbij een ieder zich als gegadigde kan melden en waarvoor - na selectie van de gegadigden - een of meer van hen (bij Europese procedure minimaal 5) tot inschrijving kunnen worden uitgenodigd.

4.1.2 Onderhandse aanbestedingsprocedures

De onderhandse aanbesteding (onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking, slechts in uitzonderlijke omstandigheden, die staan beschreven in de richtlijnen, toegelaten). Een aanbesteding waarvoor een beperkt aantal van tenminste twee (volgens het UAR- 2001, volgens de EU-richtlijnen: minimaal drie) natuurlijke dan wel rechtspersonen (door de aanbesteder aan te wijzen) tot inschrijving of tot onderhandeling wordt uitgenodigd.

De onderhandse aanbesteding na selectie (onderhandelingsprocedure na voorafgaande bekendmaking)

Een aanbesteding waarbij een beperkt aantal van tenminste twee natuurlijke dan wel rechtspersonen (door de aanbesteder aan te wijzen) in de gelegenheid wordt gesteld deel te nemen aan een selectie, waarna een of meer van hen (EU-richtlijnen: minimaal 3) tot inschrijving of tot onderhandelingen kunnen worden uitgenodigd.

4.1.3 Enkelvoudige uitnodiging

Deze vorm van aanbesteding wordt ook wel 'één op één benadering' of 'gunning uit de hand' genoemd. Dit is geen geregelde aanbestedingsvorm, deze vorm wordt toegepast bij kleine opdrachten, waar een aanbestedingsproces naar verhouding te veel kosten met zich meebrengt.

De voor- en nadelen van de verschillende procedures staan hieronder vermeld.

4.2 Voor- en nadelen van de verschillende aanbestedingsprocedures

4.2.1 De openbare aanbesteding (overeenkomend met een openbare Europese procedure).

Voordelen:

- een maximale mededinging die kan leiden tot de laagst mogelijke prijs;
- de openbaarheid en non-discriminatie door de overheid zijn gewaarborgd, mede door de objectiviteit van de procedure;
- kennismaking met (voor de opdrachtgever) nieuwe bedrijven;
- het behouden van inzicht in de marktsituatie en in de marktverhoudingen en het objectief kunnen toetsen van de kennis die nodig is om reële kostenbegrotingen te maken.

Nadelen

- de geschiktheideisen dienen zeer zorgvuldig geformuleerd te worden, omdat het bij onbekende opdrachtnemers vaak moeilijk beoordelen is of zij aan te stellen kwaliteitseisen voldoen;
- de kans dat misbruik wordt gemaakt van interpretatiemogelijkheden (in het bestek) is groter, zo ook de kans dat de opdrachtnemer marginaal zal presteren; door goede kwaliteitsborging is dit aspect deels te ondervangen;
- bij ingewikkelde aanbestedingen, zeker die waarbij het gunningcriterium 'economisch meest voordelige inschrijving' geldt, moeten hoge kosten worden gemaakt ten behoeve van de selectie; dit geldt zowel voor de inschrijver, die veel werk van zijn inschrijving moet maken, als voor de aanbesteder welke vele aanbiedingen moet vergelijken. Dit is te ondervangen door aanbestedingen met dit gunningcriterium door middel van de openbare aanbestedingsprocedures met voorafgaande selectie te houden.

4.2.2 De aanbesteding met voorafgaande selectie (overeenkomend met de Europese niet-openbare procedure)

Voordelen:

- een ruime mededinging, omdat openbaar bekend gemaakt wordt dat gegadigden zich voor het werk kunnen aandienen;
- de openbaarheid en non-discriminatie door de overheid zijn gewaarborgd, mede door de objectiviteit van de procedure (mits goed uitgevoerd);
- kennismaking met (voor de opdrachtgever) onbekende bedrijven;
- het behouden van inzicht in de marktsituatie en in de marktverhoudingen en het objectief kunnen toetsen van de kennis die nodig is om reële kostenbegrotingen te maken;
- de opdrachtgever kan van tevoren een maximum aantal tot inschrijving uit te nodigen gegadigden vaststellen. Dit loont vooral de moeite indien het gunningscriterium meer bevat dan alleen de laagste prijs: de opdrachtgever hoeft dan slechts een beperkt aantal aanbiedingen met elkaar te vergelijken.

Nadelen:

- de selectieprocedure vergt meer tijd (tijdwinst kan worden geboekt door de selectie te starten voordat het bestek gereed is);
- de kans dat misbruik wordt gemaakt van interpretatiemogelijkheden (in het bestek) is groter, zo ook de kans dat de opdrachtnemer marginaal zal presteren;
- de prijs kan gemiddeld iets hoger liggen dan bij een openbare aanbesteding doordat er minder concurrentie is;
- mogelijke klachten door niet-geselecteerde gegadigden.

4.2.3 De onderhandse aanbesteding en de onderhandse aanbesteding na selectie)

Voordelen:

- de procedure (zonder selectie) vergt niet veel tijd;

- de mogelijkheid rechtstreeks bedrijven uit te nodigen die voor het werk geschikt zijn, bijvoorbeeld opdrachtnemers met speciale kwaliteiten of faciliteiten (bepaalde expertise, eigen ontwerp bureau, materiaal of bijzonder materieel enz.);
- het scheppen en/of in stand houden van een vertrouwensrelatie met de opdrachtnemer.

Nadelen:

- het concurrentie-element is kleiner, er bestaat geen zekerheid over concurrerende prijsaanbiedingen; dit nadeel kan ondervangen worden door altijd onbekende (nieuwe) aannemers deel te laten nemen aan de procedure
- verlies van inzicht in de marktsituatie en in de marktverhoudingen (bij frequent gebruik van deze aanbestedingsvorm);
- geen kans op contact met een nog niet bekend, doch goed bedrijf;
- problemen bij het maken van de keuze wie uitgenodigd zullen worden;
- openbaarheid en non-discriminatie zijn niet inherent aan deze procedures;
- klachten in verband met niet-rechtmatige toepassing aanbestedingsbeleid.

4.2.4 De enkelvoudige uitnodiging

Voordelen:

- de procedure is vrij kort;
- een maximale mogelijkheid om bij de keuze van de aannemers/leveranciers/dienstverleners rekening te houden met hun know-how in relatie tot de eisen die aan het werk te stellen zijn;
- de vertrouwensrelatie met de opdrachtnemer kan benut worden;
- de uitvoeringswijze kan vooraf worden besproken, hetgeen een gunstige invloed op de prijs/kwaliteitsverhouding kan hebben;
- de kosten van deze procedure zijn laag.

Nadelen:

- geen concurrentie, hetgeen tot een hogere prijs kan leiden;
- de vereiste grote kostendeskundigheid van de opdrachtgever;
- het risico is aanwezig dat steeds weer hetzelfde bedrijf wordt uitgenodigd om als enige een prijsaanbieding te doen; er kan dan een al te goede verstandhouding ontstaan, waardoor de waakzaamheid in verschillende opzichten kan verslappen;
- verantwoordingsproblemen, in de zin van openbaarheid en objectiviteit.

4.3 De diverse contractvormen

Traditioneel contract

In het traditioneel contract zijn de verantwoordelijkheden voor de opdrachtgever, ontwerper en de uitvoerende partij gescheiden. De opdrachtgever stelt het PVE op, Het ontwerp wordt gemaakt en wordt vertaald in bestek en tekening.

Het werk wordt aanbesteed waarbij de het werk gegund wordt aan de laagste aanbieder. De directie en de opzichter begeleiden het werk tot de oplevering. Dit zijn de contracten waarmee momenteel het merendeel van de werken in de markt gezet wordt.

Management contracting

Bij management contracting wordt in een vroeg stadium een uitvoeringsdeskundige als bouwmanager aan het ontwerp team toegevoegd. De management contractor wordt geselecteerd op zijn management kwaliteiten en uitvoeringsdeskundigheid. Hij heeft tot taak de opdrachtgever adviseren over uitvoerings- en kostenaspecten in de ontwerp fase en de verschillende aannemers te contracteren en hun werkzaamheden coördineren.

Bouwteam

Kenmerkend voor een bouwteam is dat de belangrijkste partners in het bouwproces deel van uitmaken van een bouwteam, zoals de architect, de bouwer, de installatieadviseurs, de installateurs, de projectmanager en de bouwkostendeskundige. De bouwer en de installateur brengen naast uitvoeringsdeskundigheid en kostendeskundigheid ook specifieke productkennis in. De bouwer in het bouwteam is niet vanzelfsprekend de uiteindelijke bouwer.

Alliantiecontract

In de bouw en in de procesindustrie kan een alliantie toegepast worden om tussen opdrachtgever en opdrachtnemer(s) een gezamenlijk belang te creëren: het gezamenlijk zoeken naar besparingen, optimalisatiewinst en optimalisatie.

Prestatiecontract

De opdrachtgever maakt een functionele omschrijving van het werk. De gewenste kwaliteit van het werk wordt omschreven in de vorm van prestatie-eisen: objectieve meetbare en controleerbare eisen die geen oplossingen suggereren.

Design & Construct

De basis van de D&C overeenkomst wordt gevormd door het programma van eisen en het voorontwerp. Dit voorontwerp wordt ter informatie aangeboden. Cruciaal is dat de opdrachtgever vooraf zijn randvoorwaarden in de vorm van een PvE duidelijk en volledig formuleert. Deze contractvorm is toegepast bij Keizershoeve I en II

Turn Key contract

Een turn Key contract is een overeenkomst op grond waarvan de aannemer zich tegenover de opdrachtgever verbindt op basis van een door de opdrachtgever geformuleerd PvE en het werk tegen een lump-sum-vergoeding tot stand brengt volgens een door de aannemer vervaardigd ontwerp.

Design Build Finance Maitain

Een Design Build Finance Maitain (DBFM) of een Build Operate Transfercontract (BOT) is een bouworganisatie waarbij de opdrachtnemer het bouwwerk ontwerpt, bouwt, financiert, voor een periode beheert en uiteindelijk overdraagt aan de opdrachtgever. Bij een BOT kunnen ontwerp en financiering op een andere wijze, buiten het contract om geregeld zijn. Deze constructie wordt vooral gebruikt bij projecten waarbij weinig financiële middelen aanwezig zijn en waar toch een grote gebruikersbehoefte bestaat. Bv bij infrastructuur.

PPS-contract

Publieke Private Samenwerking (PPS) is een samenwerkingsverband waarbij de overheid en het bedrijfsleven, met behoud van eigen identiteit en verantwoordelijkheid, gezamenlijk een project realiseren op basis van een heldere taak- en risicoverdeling.

Raamovereenkomst

Bij een raamovereenkomst wordt tussen partijen een overeenkomst aangegaan voor de uitvoering van een werk waarvan de omvang nog niet exact is vast te stellen. Raamovereenkomsten bieden partijen de zekerheid t.a.v. elkaars capaciteit en prijsniveau gedurende een bepaalde periode. Deze contractvorm is in de vorm van een openposten bestek toegepast in de Rietlanden.

Begrippenlijst

In deze nota worden een aantal begrippen gebruikt die in de praktijk niet altijd eenduidig worden gehanteerd. Bij het bepalen van beleid is het noodzakelijk dat er daarover duidelijkheid bestaat. In deze nota wordt uitgegaan van de navolgende begripsomschrijvingen:

Aanbesteden

Het proces dat voorafgaat aan het verstrekken van een opdracht aan een derde voor de uitvoering van een werk of de levering van diensten of producten. Wijze van benadering van de markt.

Aanbesteder

Degene die voornemens is een werk op te dragen.

Aanbestedende dienst:

De gemeente Beuningen, die terzake van de opdracht wordt vertegenwoordigd door een daartoe door Burgemeester en Wethouders gemandateerde directie;

Aanbestedingsprocedure

De wijze van aanbesteden. Er zijn vier wijzen van aanbesteding:

1. Openbare aanbesteding:

De aanbesteding, die algemeen bekend wordt gemaakt en waarbij een ieder kan inschrijven. Bij deze openbare procedure kunnen alle belangstellende partijen direct een offerte indienen naar aanleiding van de publicatie van het voornemen tot verstrekken van een opdracht. De opdrachtgever moet zijn objectieve selectie- en gunningcriteria bekendmaken en op basis daarvan beslissen aan welke gegadigde hij de opdracht gunt.

2. Openbare aanbesteding met voorafgaande selectie: de aanbesteding die algemeen bekend wordt gemaakt, waarbij een ieder zich als gegadigde kan aanmelden en waarvoor ten minste één, doch niet meer dan een vooraf bekend gemaakt aantal gegadigden tot inschrijving kunnen worden uitgenodigd. Ook dit is een openbare procedure, althans voor wat betreft de eerste fase, waarin belangstellende opdrachtnemers zich, naar aanleiding van de publicatie, als gegadigde kunnen aanmelden. Vervolgens selecteert de aanbesteder op grond van vooraf bekend gemaakte objectieve selectiecriteria, een aantal gegadigden, die worden uitgenodigd om een offerte in te dienen. Uit deze offertes maakt de aanbesteder op grond van eveneens vooraf bekend gemaakte gunningcriteria, een keuze aan wie hij de opdracht gunt.

3. Onderhandse aanbesteding:

De aanbesteding waarvoor een beperkt aantal van ten minste twee natuurlijke of rechtspersonen tot inschrijving worden uitgenodigd, met dien verstande dat het uit te nodigen aantal in de regel niet meer bedraagt dan zes. Er vindt geen openbare bekendmaking plaats. De aanbesteder bepaalt zelf de wijze waarop hij zijn voornemen een werk aan te besteden, bekend maakt. Daarbij dient hij wel te vermelden welke gegevens moeten worden overgelegd om tot inschrijving te kunnen komen.

4. Onderhandse aanbesteding na selectie:

De aanbesteding waarbij een beperkt aantal van ten minste twee natuurlijke of rechtspersonen in de gelegenheid worden gesteld deel te nemen aan een selectie, waarna een of meer van hen, doch niet meer dan zes, tot inschrijving kunnen worden uitgenodigd. Ook in dit geval bepaalt de aanbesteder zelf de wijze waarop hij twee of meer potentiële gegadigden in kennis stelt van zijn voornemen om een werk te gaan aanbesteden. Hij moet aan deze

gegadigden melden hoeveel gegadigden hij heeft benaderd en welke gegevens moeten worden overgelegd om voor een uitnodiging tot inschrijving in aanmerking te kunnen komen.

Aannemer

De inschrijver aan wie een werk is opgedragen.

Bestek

De beschrijving van het werk met de daarbij behorende tekeningen en de voor dat werk geldende voorwaarden.

Certificering

Een door of vanwege de brancheorganisatie vastgestelde erkenningsregeling, op grond waarvan een onafhankelijke instantie verklaart dat de aannemer aan bepaalde eisen voldoet.

Contractvormen

Hier wordt verwezen naar par. 4.3

D&C

Design & construct

Dienstverlening, opdracht voor:

De schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel tussen een opdrachtgever en een dienstverlener tot het verrichten van diensten als: onderhoud en reparatie.

Drempelwaarde

De waarde van een aan te besteden werk, dienst of levering, waarboven onderhands, openbaar en Europees moet worden aanbesteed.

EMVI

Economisch Meest Voordelige Inschrijving

Gegadigde

De natuurlijke persoon of rechtspersoon die zich bij een aanbesteding met voorafgaande selectie aanmeldt met het verzoek tot de inschrijving te worden toegelaten.

Gunningcriteria

De vooraf bekend gemaakte criteria waaraan de inschrijvingen worden getoetst en die uitsluitend betrekking mogen hebben op de kwaliteit van de aanbieding. Er zijn twee gunningcriteria mogelijk:

- de laagste prijs;
- de economisch meest voordelige inschrijving, waarvoor in de aankondiging objectieve en functionele subcriteria vernoemd moeten zijn.

Inkoop

Inkoop is alles waar een factuur van derden tegenover staat

Inschrijver

De natuurlijke persoon of rechtspersoon die door middel van een inschrijving aanbiedt een werk uit te voeren, een dienst te verrichten dan wel een levering te doen.

Levering opdacht tot:

De schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel tussen een opdrachtgever en een leverancier voor de aankoop, leasing, huur(koop) van producten.

Mantelcontract

Elke vorm van overeenkomst waarbij voor een langere periode (maximaal 3 jaar bij Europese aanbestedingen) met een bepaalde leverancier is overeengekomen dat desgewenst bepaalde producten tegen bepaalde condities worden ingekocht.

Offertebedrag:

Het bedrag waarvoor de aannemer/leverancier/dienstverlener heeft ingeschreven ofwel zich verbonden heeft het werk tot stand te brengen, de omzetbelasting niet inbegrepen.

Opdracht

De schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel tussen de aanbestedende dienst en een aannemer/leverancier/dienstverlener.

Reglement

Het aanbestedingsreglement werken 2005 , de richtlijn 2004/18/EG en de BAO (wordt vervangen door de Aanbestedingswet).

Selectiecriteria

Objectieve en voor alle geïnteresseerde opdrachtnemers gelijklopende kwalitatieve criteria voor de selectie van de inschrijvers door opdrachtgever.

Werk

Uit te voeren werk, eventueel met inbegrip van het ontwerp en de ten behoeve van dat werk te verrichten leveringen. Het is het product van bouw- dan wel wegebouwkundige werken in hun geheel, dat ertoe bestemd is als zodanig een economische of technische functie te vervullen.

Deze definitie sterkt ertoe te verzekeren dat (bouw)werken niet kunstmatig kunnen worden gesplitst teneinde aan de toepassing van de Europese richtlijnen te kunnen ontsnappen.

IIa en IIb diensten**Wat zijn IIa en IIb diensten?**

Bij de aanbesteding van Diensten bestaat een onderverdeling tussen diensten waarbij het volledige regime van de Europese aanbestedingsrichtlijnen van toepassing is (IIa) en diensten waarbij slechts een zeer beperkt gedeelte van de Europese aanbestedingsrichtlijnen (IIb) van toepassing is. De IIb diensten zijn aangemerkt als diensten die geen bijdrage leveren aan de eenwording van de interne markt omdat de diensten door nationale dienstverleners (moeten) worden uitgevoerd. Bij IIb diensten is het alleen verplicht om de gunning te publiceren en de algemene regels van het EU verdrag en de regels van technische specificatie in acht te nemen.

De onderverdeling is neergelegd in de richtlijn zelf en is in het Besluit aanbestedingsregels overheidsopdrachten (Bao) uitgewerkt in twee bijlagen (IIa en IIb), waarin verschillende categorieën van diensten zijn opgesomd. Onderstaande lijst is op 15 september 2008 van kracht geworden na een wijziging van CPV codes.

Dossier CPV-codes**2A-Diensten waarop de volledige procedure van toepassing is**

1. Onderhoud en reparatie
2. Vervoer te land, met inbegrip van vervoer per pantserwagen en koerier, met uitzondering van postvervoer
3. Luchtvervoer van passagiers en vracht, met uitzondering van postvervoer
4. Postvervoer te land en door de lucht
5. Telecommunicatie
6. Diensten van financiële instellingen:
  - a) verzekeringsdiensten
  - b) bankdiensten en diensten i.v.m. beleggingen
7. Diensten in verband met computers
8. Onderzoeks- en ontwikkelingswerk
9. Accountants en boekhouders
10. Markt- en opinieonderzoek
11. Advies inzake bedrijfsvoering en

2B-Diensten waarop de beperkte procedure van toepassing is

17. Hotels en restaurants
18. Vervoer per spoor
19. Vervoer over water
20. Vervoersondersteunende activiteiten
21. Rechtskundige diensten
22. Arbeidsbemiddeling
23. Opsporen en beveiliging, met uitzondering van vervoer per pantserwagen
24. Onderwijs
25. Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening
26. Cultuur, sport en recreatie
27. Overige diensten

2A-Diensten waarop de volledige procedure van toepassing is
beheer van aanverwante diensten

2B-Diensten waarop de beperkte procedure van toepassing is

12. Diensten van architecten; diensten van ingenieurs en geïntegreerde diensten van ingenieurs bij kant-en-klaar opgeleverde projecten; diensten in verband met stedenbouw en landschaps-architectuur; diensten in verband met aanverwante wetenschappelijke en technische adviezen; diensten voor keuring en controle

13. Reclamewezen

14. Reiniging van gebouwen en beheer van onroerende goederen

15. Uitgeven en drukken, voor een vast bedrag of op contractbasis

16. Straatreiniging en afvalverzameling; afvalwater verzameling en -verwerking en aanverwante diensten

Bron: Pianoo